

Sygn. akt I ACa 1169/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Elżbieta Karpeta
Sędziowie :	SA Lucyna Świdorska-Pilis (spr.) SO del. Tomasz Tatarczyk
Protokolant :	Małgorzata Korszun

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. W.

przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z dnia 31 października 2013 r., sygn. akt I C 494/10

1) zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie 1. o tyle, że pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w części przekraczającej kwotę 120 674,28 (sto dwadzieścia tysięcy sześćset siedemdziesiąt cztery i 28/100) złote, a w pozostałej części powództwo oddala,

b) w punkcie 3. o tyle, że należną od pozwanej opłatę obniża do kwoty 56 019 (pięćdziesiąt sześć tysięcy dziewiętnaście) złotych;

2) oddala apelację w pozostałej części;

3) koszty postępowania apelacyjnego wzajemnie znosi;

4) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 4 104 (cztery tysiące sto cztery) złote z tytułu kosztów procesu, wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej;

5) nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach kwotę 37 876,25 (trzydzieści siedem tysięcy osiemset siedemdziesiąt sześć i 25/100) złotych z tytułu części opłaty od skargi kasacyjnej, od ponoszenia której powód był zwolniony.

SSO del. Tomasz Tatarczyk	SSA Elżbieta Karpeta	SSA Lucyna Świdorska-Pilis
---------------------------	----------------------	----------------------------

I ACa 1169)15

UZASADNIENIE

Powodowie I. W. i J. W. w pozwie skierowanym przeciwko Bankowi (...) SA w W. wnosili o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w B. z dnia 17 lutego 2000 r. (sygn. akt I Nc 1766/99), któremu nadano klauzulę wykonalności na rzecz pozwanego Banku na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 20 października 2009 r. (sygn. akt I Co 5468/09) – w części przekraczającej kwotę 12 496,91 złotych oraz zasądzenia kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie, powodowie wskazywali że w toczącym się wcześniej postępowaniu klauzulowym pozwany wykazał dokumentami, że przejął część majątku Banku (...) SA w K. i w ramach tego podziału przejął między innymi wierzytelność w stosunku do powodów w postaci odsetek karnych w wysokości 1 261 053,60 złotych, zasądzonych solidarnie od powodów wskazanym wyżej nakazem zapłaty. Zakres i charakter przejętej wierzytelności został udokumentowany wyciągiem z ksiąg bankowych. Egzekwowana wierzytelność odsetkowa w części jest przedawniona zgodnie z art. 125 § 1 kc. Nieprzedawniona część odsetek ustawowych (karnych) obejmuje tylko odsetki należne w dacie wydania nakazu zapłaty w wysokości 120 674,33 złotych, które ulegają 10-letniemu terminowi przedawnienia, czego powodowie nie kwestionują. Jednocześnie powodowie podnieśli, że w okresie od 1 sierpnia 2000 r. do 31 maja 2002 r. Bank (...) S.A. w K. dokonał pobrań z rachunków powoda na łączną kwotę 108 177,37 złotych na poczet odsetek wynikających z nakazu zapłaty, a pobrania te powinny być zarachowane na najdalej wymagalne odsetki. Zatem kwota nieprzedawnionych odsetek tj. 120 674,33 złotych powinna być pomniejszona o sumę wskazanych pobrań tj. o 108.177,37 złotych.

Pozwany jedynie częściowo uznał żądanie pozwu oraz przyznał fakt niezasadnego objęcia wnioskiem egzekucyjnym należności z tytułu kosztów, wnosząc o oddalenie powództwa w pozostałym zakresie.

Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że na zasądzoną nakazem zapłaty sumę wekslową składa się należność główna i niezapłacone odsetki ustawowe wliczone do sumy wekslowej. Po wydaniu nakazu zapłaty pomiędzy (...) SA w K. a (...) sp. z o.o. reprezentowaną przez powoda doszło w dniu 11 lipca 2000 r. do zawarcia ugody, określającej warunki spłaty zadłużenia w ratach. Następnie w dniu 8 maja 2003 r. zawarto kolejne porozumienie określające nowe warunki spłaty zadłużenia. Na tę kwotę składają się odsetki w kwocie 945 450,88 złotych naliczone za okres od dat płatności faktur do dnia 11 lipca 2000 r. oraz odsetki w kwocie 315 602,72 złotych za okres od dnia 11 lipca 2000 r. do dnia 31 stycznia 2003 r.. W związku z wystąpieniem przez pozwanego z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności w dniu 29 września 2009 r., a następnie z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego nastąpiło przerwanie biegu przedawnienia.

W toku procesu zmarła powódka I. W., a w jej miejsce wstąpił powód, jako następca prawny.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 31 października 2013 r. Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej uwzględnił w całości żądanie pozwu i pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w B. z dnia 17 lutego 2000 r. (sygn. akt I Nc 1766/99), któremu nadano klauzulę wykonalności na rzecz pozwanego banku postanowieniem Sądu Rejonowego w B. z dnia 20 października 2009 r. (sygn. akt I Co 5468/09) – w części przekraczającej kwotę 12 496,91 złotych, a nadto orzekł o kosztach procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że Sąd Rejonowy w B. w dniu 17 lutego 2000 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym (sygn. akt I Nc 1756/99), mocą którego powodowie zostali zobowiązani do zapłaty na rzecz (...) SA w K. kwoty 3 158 968,29 złotych wraz z odsetkami od dnia 14 grudnia 1999 r. do dnia zapłaty, ustawowych odsetek od kwot wskazanych w

nakazie i za okresy w nim określone oraz kosztów procesu. Postanowieniem z dnia 20 października 2009 r. Sąd Rejonowy w B. nadał nakazowi zapłaty z dnia 17 lutego 2000 r. klauzulę wykonalności na rzecz pozwanego, jako następcy prawnego wierzyciela – (...) SA w K. z ograniczeniem roszczenia do kwoty 1 261 053,60 złotych. Pozwany wykazał, że przejął część majątku (...) SA w K. w związku z podziałem tego banku. W ramach tego podziału pozwany przejął od (...) SA wierzytelność w stosunku do powodów w postaci odsetek karnych w wysokości 1 261 053,60 złotych, zasądzonych opisanym wyżej nakazem zapłaty, co zostało udokumentowane wyciągiem z ksiąg bankowych Banku (...) SA z dnia 24 września 2009 r.. W dniu 4 stycznia 2010 r. komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Ż. zawiadomił powodów o wszczęciu postępowania egzekucyjnego obejmującego należność główną w kwocie 1 261 053,60 złotych oraz kosztów procesu w wysokości 31 110 złotych. W dniu 11 lipca 2000 r. została zawarta ugoda dotycząca spłat wynikających z nakazu zapłaty z dnia 17 lutego 2000 r. Powodowie dokonywali spłaty odsetek w okresie od 4 sierpnia 2000 r. do 7 maja 2002 r. w łącznej kwocie 108 177,37 złotych.

W ocenie Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie kluczowe było określenie charakteru wierzytelności nabytej przez pozwanego Bank oraz ustalenie, czy wierzytelność ta należy do wierzytelności głównej, czy też stanowi odsetki określone w nakazie zapłaty. Sąd Okręgowy uznał, że dokonana przez poprzednika prawnego pozwanego Banku kapitalizacja odsetek zapadłych przed dniem wniesienia pozwu poprzez doliczenie ich do sumy wekslowej czyni niemożliwym odmienną kwalifikację tej części wierzytelności, jako wierzytelności odsetkowej. Zwrócił uwagę na fakt, że z wyciąg z ksiąg bankowych z dnia 24 września 2009 r. potwierdza, że zobowiązanie powodów w wysokości 1 261 053,60 złotych stanowią „odsetki karne”, tym samym tytuł wykonawczy wskazuje na zakres, tytuł prawny i charakter części wierzytelności nabytej przez pozwanego Bank i jednoznacznie kwalifikuje tę wierzytelność, jako wierzytelność odsetkową. W związku z nabyciem przez pozwanego Bank wierzytelności jedynie w zakresie odsetek, na poczet odsetek należy zaliczyć pobrania w łącznej kwocie 108 177,37 złotych. Sąd Okręgowy przyjął, że wierzytelność w wysokości 1 261 053,60 złotych uległa - zgodnie z art. 125 zdanie drugie kc - przedawnieniu w zakresie kwoty 1 140 379,40 złotych.

Od powyższego rozstrzygnięcia apelację złożyła strona pozwana, wnosząc o jego zmianę („uchylenie”) i oddalenie powództwa w części, w jakiej tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności, z ograniczeniem wymagalności tytułu wykonawczego do kwoty 878 197,24 złotych ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji; nadto strona pozwana wносиła o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje.

Skarżąca zarzucała:

- 1) naruszenie prawa procesowego tj. art. 328 § 2 kpc wskutek niewskazania w uzasadnieniu wyroku przyczyn, dla których Sąd pierwszej instancji pominął istotną część zarzutów pozwanego i wniosków dowodowych;
- 2) naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 379 § 1 kc poprzez przyjęcie, że zasądzona nakazem zapłaty na podstawie weksla wierzytelność pieniężna nie może być podzielona zgodnie z wolą wierzycieli, co do jej wysokości i sposobu podziału, a także wierzyciela i dłużnika na podstawie ugody;
- 3) naruszenia prawa procesowego tj. art. 233 § 1 kpc, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, wskutek braku wszechstronnego rozważenia przez Sąd zebranego materiału dowodowego, co doprowadziło do sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i tym samym uznania, że:
  - doszło do częściowego przedawnienia roszczenia pozwanego mimo uznania przez powoda w umowie ugody z dnia 17 lutego 2000 r. podziału zasądzonej nakazem zapłaty z dnia 17 lutego 2000 r. (sygn. akt I Nc 1766/99) wierzytelności na należność główną i wierzytelność odsetkową

- pominięcie materiału dowodowego wskazanego przez pozwanego w postaci pisma (...) S.A. z dnia 11 stycznia 2012 r., w którym została wykazana wysokość wierzytelności odsetkowej przypadającej pozwanemu, jako części majątku tego Banku (przedłożonego przez pozwanego)
- pominięcie wniosku dowodowego pozwanego w postaci dokumentów – wyciągu z ksiąg banku (...) SA oraz postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z dnia 17 lutego 2000 r. (sygn. akt I Nc 1766/99) znajdujących się w aktach sprawy egzekucyjnej, prowadzonej przeciwko powodowi przez komornika sądowego pod sygn. Km 1530/12, na okoliczność ustalenia wysokości, w jakiej części bank ten dochodzi podzielonej wierzytelności wobec powoda – jako należności głównej zasądzonej nakazem zapłaty

4) błędne ustalenie stanu faktycznego, przez uznanie że kwota 108 177,37 złotych została zarachowana na poczet spłaty odsetek przysługujących pozwanemu wobec powoda na podstawie pisma Banku (...) SA z dnia 12 stycznia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 8 lipca 2014 r. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1. o tyle, że pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w części przekraczającej kwotę 878 197,24 złotych, a w pozostałej części powództwo oddalił; w punkcie 2. w ten sposób, że zasądził od powoda na rzecz pozwanej 2 577,88 złotych tytułem kosztów procesu; w punkcie 3. o tyle, że należną od pozwanej opłatę obniżył do kwoty 18 729 złotych i zasądził od powoda na rzecz pozwanej 48 686 złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Wyrok ten uchylony został wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2015 r. i sprawa przekazana została Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy w motywach wskazał, że z dokumentów dotyczących podziału Banku jak i z wyciągu ksiąg bankowych wynika, iż przedmiotem przejętego w tej części majątku była należność z tytułu „odsetek karnych”. Takie określenie przejmowanej wierzytelności wobec początkowych powodów a obecnie wobec powoda J. W. wskazuje, że pozwany Bank jest następcą prawnym wymienionego w nakazie zapłaty wierzyciela jedynie, co do określonych kwotowo należności odsetkowych z wyłączeniem poddanego oprocentowaniu kapitału ujętego w nakazie zapłaty, jako należność główna. Ponieważ część tej należności stanowiły skapitalizowane odsetki za okres od dat płatności poszczególnych faktur, naliczone za okres przed wniesieniem pozwu w postępowaniu nakazowym, należy podzielić wyrażone w skardze kasacyjnej stanowisko, że w przypadku kapitalizacji odsetek, czyli doliczenia ich do sumy dłużnej następuje przekształcenie zaległych w świadczenie główne i od chwili doliczenia ich do sumy dłużnej nie można mówić o istnieniu odsetek. Inaczej rzecz ujmując, z chwilą kapitalizacji zaległe odsetki, stając się częścią należności głównej, od której z ograniczeniami wynikającymi z art. 482 kc należą się odsetki za opóźnienie za dalsze okresy, przestają mieć charakter samodzielnego świadczenia.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja tylko w nieznacznej części zasługuje na uwzględnienie.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów dokonania przez Sąd pierwszej instancji błędnych ustaleń faktycznych, podnieść należy, że zarzuty te są w dużej mierze nieuprawnione. Ustalony stan faktyczny był niesporny a dokonany on został na podstawie dokumentów, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała. Sąd Apelacyjny (z jednym niżej wskazanym wyjątkiem) ustalony przez Sąd pierwszej instancji podziela i przyjmuje za własny.

W uzupełnieniu Sąd Apelacyjny dodatkowo ustala:

W dniu 11 lipca 2000 r. doszło do zawarcia ugody między (...) SA jako wierzycielem a powodem, jako dłużnikiem. W (...) ugody odwołano się do wydanego w postępowaniu nakazowym nakazu zapłaty i wskazano, iż został on wydany na podstawie weksla (wystawionego przez powoda i poręczzonego przez jego żonę) w związku z niezapłaceniem kwot i odsetek określonych w § (...) tejże ugody. Z zawartego w (...) zestawienia wynika, że należność główna wynosiła w sumie 1 780 111,53 złotych, a suma odsetek 945 450,88 złotych. Wskazana suma odsetek obejmowała odsetki naliczone od

dat wymagalności faktur do 14 grudnia 1999 r. (zostały wliczone do sumy wekslowej i zasądzone w nakazie zapłaty jako jedna należność z ustawowymi odsetkami od 14 grudnia 1999 r.) oraz dalsze odsetki naliczone za okres od 14 grudnia 1999 r. do 11 lipca 2000 r. W ugodzie ustalono sposób spłaty tych należności w ratach, przy czym w pierwszej kolejności miała być spłacona należność główna (która była należnością oprocentowaną (...)). Zgodnie z (...) ugody spłata odsetek ustawowych w łącznej kwocie 945 450,88 złotych została zawieszona do dnia 31 marca 2006 r. i zastrzeżono możliwość ich umorzenia w przypadku dokonania spłaty należności zgodnie z ugodą. Zawarta ugoda nie została realizowana i w dniu 8 maja 2003 r. zostało zawarte kolejne porozumienie między bankiem (...) SA a powodem, występującym jako prezes zarządu (...) sp. z o.o. w Ż.. W preambule porozumienia odwołano się do ugody zawartej w dniu 11 lipca 2000 r. i zgodnie wskazano, iż według stanu na dzień 31 stycznia 2003 r. nadal nie były spłacone odsetki w wysokości 945 450,88 złotych, ponadto naliczono dalsze odsetki za okres od 11 lipca 2000 r. (data zawarcia ugody) do 31 stycznia 2003 r. w wysokości 315 602,72 złote, zgodnie z wydanym nakazem zapłaty. Łączna suma naliczonych odsetek wyniosła 1 261 053,60 złotych. W 2006 r. doszło do podziału Banku (...) SA w K. i zgodnie z planem podziału tegoż banku z dnia 15 listopada 2006 r., pozwanemu Bankowi (...) SA w W. przypadła wymagalna wierzytelność w wysokości 1 261 053,60 złotych przysługująca od powoda i jego żony z tytułu odsetek karnych, objęta nakazem zapłaty wydanym w postępowanie nakazowym z dnia 17 lutego 2000 r., sygn. akt I Nc 1766/99.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że „powodowie dokonywali spłaty odsetek w okresie od 4 sierpnia 2000 r. do 7 maja 2002 r. w łącznej kwocie 108 177,37 złotych”. W tym zakresie Sąd Apelacyjny czyni następujące ustalenia:

W okresie po zawarciu ugody z dnia 11 lipca 2000 r. - od 1 sierpnia 2000 r. do 26 października 2002 r. powód dokonywał wpłat, w tym część określając jako „tytułem odsetek” w łącznej wysokości 108 177,37 złotych. Po dokonaniu tych wpłat zawarte zostało drugie, mówione wyżej, porozumienie z dnia 8 maja 2003 r., w którym wskazano, iż według stanu na dzień 31 stycznia 2003 r. nadal nie były spłacone odsetki w wysokości 945 450,88 złotych.

Bank (...) SA w K. pismem z dnia 12 stycznia 2012 r. (k.267 akt) potwierdził fakt dokonania tych wpłat przez powoda. Jednakże, jak wynika z pisma z dnia 11 stycznia 2012 r. tego Banku, skierowanego do pozwanego, wpłacone kwoty w łącznej wysokości 108 177,37 złotych nie zostały zaliczone na spłatę należności odsetkowych, które w ramach podziału banku przypadły pozwanemu (k. 288 akt).

Powyższych ustaleń Sąd Apelacyjny dokonał na podstawie niekwestionowanej dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy. Kwestia czy kwota 108 177,37 zł (określana przez powoda jako dokonana tytułem spłaty odsetek) skutecznie zaliczona została na poczet należności głównej, czy winna być zaliczoną na poczet zaległych odsetek (co powodowałoby wygaśnięcie roszczenia w tej wysokości) stanowi już materię rozważań prawnych, które dokonane zostaną poniżej.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 328 § 2 kpc, Sąd Apelacyjny stwierdza, że jest to zarzut chybiony. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku czyni zadość wymogom formalnym, o których mowa w art. 328 § 2 kpc, zawiera bowiem wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Stwierdzić przy tym należy, że uzasadnienie nie pozostawia wątpliwości, co do przesłanek, jakimi kierował się Sąd przy ferowaniu wyroku. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że naruszenie przepisu art. 328 § 2 kpc o tyle tylko może stanowić przyczynę uchylenia orzeczenia, o ile uniemożliwia dokonanie w toku instancji kontroli należytego zastosowania prawa materialnego i procesowego. Jedynie bowiem w takim wypadku uchybienie art. 328 § 2 kpc może być uznane za mogące mieć wpływ na wynik sprawy. Tego typu sytuacja w sprawie nie zachodzi. Odmianą zupełnie kwestią jest, że pozwana nie akceptuje merytorycznej zawartości motywów, w żadnym jednak wypadku nie oznacza to ich formalnej wadliwości.

Przechodząc do oceny prawnej przedstawionego żądania w pierwszej kolejności rozważyć należy:

Istota niniejszego sporu – na co trafnie wskazał Sąd pierwszej instancji – sprowadza się do wyjaśnienia, jakie odsetki przypadły pozwanemu w ramach podziału banku, niewątpliwą rzeczą bowiem jest to, że pozwanemu przypadły odsetki. Też i określenie „odsetki karne”, mimo że jest to określenie błędne i nie znane przepisom prawa materialnego, nie powinno budzić wątpliwości – chodziło niewątpliwie o odsetki za opóźnienie. Jak słusznie bowiem wskazano w pozwie, skoro cesja nawiązywała do wierzytelności zasądzonej nakazem zapłaty z dnia 17 lutego 2000 r., pod pojęciem

„odsetki karne” kryją się odsetki ustawowe określone w przepisach wykonawczych, wydanych na podstawie art. 359§3 kc. Niesporna jest też wysokość wierzytelności z tego tytułu - 1 261 053,60 złotych.

Ustalając ową kwestię kierować należy się wykładnią poczynioną przez Sąd Najwyższy - pozwany Bank jest następcą prawnym wymienionego w nakazie zapłaty wierzyciela jedynie, co do określonych kwotowo należności odsetkowych z wyłączeniem poddanego oprocentowaniu kapitału ujętego w nakazie zapłaty, jako należność główna. Część tej należności stanowiły skapitalizowane odsetki za okres od dat płatności poszczególnych faktur, naliczone za okres przed wniesieniem pozwu w postępowaniu nakazowym. W przypadku kapitalizacji odsetek, czyli doliczenia ich do sumy dłużnej następuje przekształcenie zaległych odsetek w świadczenie główne i od chwili doliczenia ich do sumy dłużnej nie można mówić o istnieniu odsetek - z chwilą kapitalizacji zaległe odsetki stając się częścią należności głównej.

W tej sytuacji uznać należy za zasadne stanowisko powoda, że pozwany Bank uprawniony jest jedynie do żądania zasądzonych nakazem zapłaty z dnia 17 lutego 2000 r. ustawowych odsetek od kwoty 3 158 968,29 zł od dnia 14 grudnia 1999 r., przy czym wysokość tych odsetek określona została na kwotę 1 261 053,60 złotych. Powód przedstawił w pozwie wyliczenie kwoty 120 674,28 zł – jako wysokość odsetek od kwoty głównej 3 158 968,29 zł za okres od 14 grudnia 1999 r. do 17 lutego 2000 r. (dwa miesiące). Wyliczenie to nie było przez stronę pozwaną kwestionowane. Suma ta stanowi zatem ustawowe odsetki przejęte przez pozwaną Bank - zasądzone nakazem zapłaty z dnia 17 lutego 2000 r. i w tej dacie już wymagalne. W myśl art. 125§1 zdanie pierwsze kc kwota ta przedawnia się z upływem lat dziesięciu. Pozostała kwota 1 140 379,40 zł (1 261 053,60 – 120 674,28) stanowiła odsetki powstałe po dniu wydania nakazu zapłaty, które (w myśl cyt. art. 125§1 zdanie drugie kc) uległy przedawnieniu trzyletniemu.

Strona pozwana nie wykazała czy przedawnienie części owej pozostałej kwoty nie uległo przerwie, w związku z wszczęciem przez pozwaną Bank postępowania egzekucyjnego. Stosując najprostsze matematyczne przeliczenie (przy przyjęciu, że niekwestionowana kwota 120 674,28 zł stanowi odsetki za opóźnienie za dwa miesiące, czyli odsetki za opóźnienie za jeden miesiąc wynoszą ok. 60 337,14 zł) pozostała kwota 1 140 378,40 zł narosła po ok. 19 miesiącach od daty wydania nakazu zapłaty (1 140 378,40 : 60 337,14 = 18,9) czyli około 17 września 2001 r. Oznacza to, że w dacie około 17 września 2004 r. odsetki powstałe po dacie wydania nakazu zapłaty (do wysokości 1 140 378,40 zł) uległy przedawnieniu. Przeciwnie twierdzenie nie zostało przez pozwaną Bank wykazane.

Osobną kwestią jest ocena żądanego rozliczenia wpłaconych kwot w łącznej sumie 108 177,37 zł.

Powód domagał się pomniejszenia uznawanej kwoty 120 674,28 zł. o niespornie wpłacone 108 177,37 złotych, powołując się przy tym na to, że wpłacając poszczególne kwoty, które złożyły się na ową sumę, zastrzegał że wpłaca je tytułem odsetek (K-21 – 29).

W myśl art. 451§1 kc dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne. Z tego typu sytuacją jednakże nie mamy do czynienia. Powód J. W. nie posiadał względem uprzedniego wierzyciela ((...) SA) kilku długów, tylko jeden dług. Powód dokonywał wpłat na podstawie przedstawionej wyżej umowy z dnia 11 lipca 2000 r. Zgodnie ową umową wskazana tam suma odsetek (945 450,88 zł) obejmowała odsetki naliczone od dat wymagalności faktur do 14 grudnia 1999 r. oraz dalsze odsetki naliczone za okres od 14 grudnia 1999 r. do 11 lipca 2000 r. Zgodnie z (...) umowy spłata odsetek ustawowych w łącznej kwocie 945 450,88 złotych została zawieszona do dnia 31 marca 2006 r. Bank (...) był uprawniony zatem do zaliczenia wpłaconej sumy 108 177,37 zł na poczet należności głównej, a nie odsetek. Stosując zatem nawet art. 451§1 kc wierzyciel miał prawo zachować owe kwoty na poczet należności głównej, jako że - zgodnie z umową - odsetki nie były wymagalne. Art. 451§1 kc wyraźnie stanowi, że to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne.

Ponadto w kolejnym porozumieniu z dnia 8 maja 2003 r., podpisanym przez powoda, stwierdzono iż nadal nie zostały spłacone odsetki w wysokości określonej umową z 11 lipca 2000 r. w wysokości 945 450,88 złotych. Porozumienie to zostało podpisane już po dokonaniu przez powoda w okresie od 1 sierpnia 2000 r. do 26 października 2002 r.

wpłat, określanych przez niego jako dokonanych na poczet odsetek. Zatem, podpisując porozumienie, powód sam potwierdził, że dokonane wpłaty nie zostały naliczone na odsetki wyliczone w ugodzie na kwotę 945 450,88 złotych. Skoro tak, to nie ma teraz podstaw do twierdzenia, iż należność ta została już częściowo spłacona, co powodowałoby wygaśnięcie roszczenia w tym zakresie.

Jak już wskazał Sąd Apelacyjny uprzednio rozpoznający sprawę, zgodnie z wnioskami apelacji i zakresem zaskarżenia wyroku, pozwany częściowo uznał zasadność zarzutu powoda i w związku z tym wniósł o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności ponad kwotę 878 197,24 złotych ($877.477,05+720,19=878\ 197,24$). Pomimo wadliwie sformułowanego wniosku apelacji nie powinno budzić wątpliwości, że intencją skarżącego była w części zmiana zaskarżonego wyroku i oddalenie w tym zakresie powództwa, a nie jego uchylenie. W granicach zaskarżenia należało więc zmienić wyrok Sądu pierwszej instancji i pozbawić wykonalności przedmiotowy tytuł wykonawczy w części przekraczającej kwotę 120 674,28 zł złotych, gdyż co do pozostałej części roszczenia objętego tytułem wykonawczym skutecznie został podniesiony zarzut przedawnienia. Uwzględnienie żądania w tej części znajdowało uzasadnienie prawne w art. 840 §1 pkt. 2 kpc.

Powództwo uwzględnione zostało co do kwoty (przyjmując wyliczenia z pozwu) 1 140 379 zł. Powód utrzymał się ze swoim żądaniem przed Sądem pierwszej instancji w 91%.

1 248 557 – 100%

1 140 379 – x

x = 91%

Na podstawie art. 100 zdanie drugie należało zasądzić na rzecz powoda całość poniesionych przez niego kosztów procesu – powód bowiem uległ co do nieznaczonej części swego żądania. Koszty te prawidłowo ustalone zostały przez Sąd pierwszej instancji na kwotę 8 247 zł (opłata od pozwu - 1000 zł, honorarium radcy prawnego - 7 217 zł oraz opłata od zażalenia 30 zł razem: 8 247 zł). Dlatego też rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu - mimo częściowej zmiany wyroku - nie uległo zmianie.

Korekcie uległa jedynie kwota, którą należało pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa, a to na podstawie art. 113 ust 1 ustawy z dnia z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2014, poz. 1025). 5% od kwoty 1 140 379 (uwzględnione powództwo) wynosi 57 019 zł. Od kwoty tej odjąć należy 1 000 zł wpłacone przez powodów, dlatego też na podstawie powołanej normy nakazano pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej od pozwanej kwotę 56 019 zł.

Z przedstawionych względów na podstawie art. 386§1 kpc i art. 385 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt. 1) i 2) wyroku.

Orzeczenie w przedmiocie kosztów procesu za instancję odwoławczą uzasadniają normy z art. 108§1 kpc i art. 100 zdanie pierwsze kpc, przy zastosowaniu zasady wzajemnego zniesienia tych kosztów.

Wartość przedmiotu zaskarżenia wynosiła 865 702 zł, apelacja uległa oddaleniu, co do kwoty 757 525 zł ($865\ 702 - 108\ 177,37 = 757\ 525\ \text{zł}$).

865 702 – 100%

757 525 – x

x = 88% - powód postępowanie odwoławcze wygrał zatem w 88%.

Koszty powoda ograniczały się do honorarium radcy prawnego ustalonego na podstawie § 6 pkt. 7 i § 12 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych

oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490) na kwotę 5 400 zł.

Koszty pozwanej to również ustalone na podstawie wyżej powołanych norm honorarium radcy prawnego w wysokości 5 400 zł oraz opłata od apelacji w wysokości 43 286 zł. Łącznie koszty pozwanej wynosiły 48 686 zł.

Skoro przy zastosowaniu zasady stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu dla powoda należąca byłaby kwota 4 752 zł (88% z 5 400), a dla pozwanej 5 842 zł (12% z 48 686) zachodziły podstawy dla wzajemnego zniesienia kosztów procesu za instancję odwoławczą. W orzecznictwie utrwalone jest bowiem stanowisko, że zasadę tę można stosować gdy stosunkowe rozdzielenie kosztów prowadziłoby do zasądzenia nieznacznej różnicy w kosztach jaką powinna każda ze stron ponieść wskutek ostatecznego wyniku procesu. Realny wynik wzajemnego zniesienia kosztów procesu nie może być bowiem inny, niż wynik ich rozdzielania w takim stosunku, w jakim każda ze stron procesu przegrała. W niniejszej sprawie różnica wynosi 1 090 zł (5 842 – 4 752). Istniały zatem podstawy dla wzajemnego zniesienia kosztów procesu za instancję odwoławczą, a to na podstawie art. 100 zdanie pierwsze kpc.

Jeśli chodzi o koszty postępowania wywołanego wniesieniem skargi kasacyjnej, to wprawdzie w wyniku jej wniesienia uchylony został w całości wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 8 lipca 2014 r., jednakże wskutek wydania kolejnego orzeczenia przez Sąd odwoławczy powód wygrał postępowanie w 88% (zob. wyżej). Uzasadnia to zasądzenie na rzecz powoda 88% kosztów procesu związanych z wniesieniem skargi kasacyjnej. Koszty i powoda, i pozwanej to honorarium radcy prawnego ustalone na podstawie § 6 pkt. 7 i § 12 ust 4 cyt. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych wynoszące 5 400 zł. Powodowi należne jest zatem 88% tej kwoty, czyli 4 752 zł ($5\,400 \times 88\% = 4\,752$), a pozwanej 12%, czyli 648 zł ($5\,400 \times 12\% = 648$). Stosunkowe rozdzielenie prowadzi do zasądzenia na rzecz powoda kwoty 4 104 zł ($4\,752 - 648 = 4\,104$) tytułem kosztów procesu wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej, a to na podstawie art. 108§1 kpc i art. 100 zdanie pierwsze kpc, tym razem przy zastosowaniu zasady stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu.

Powód zwolniony został od obowiązku uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej. Na podstawie art. 113 ust. 1 powołanej już ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazano pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Katowicach część nieuiszczonej opłaty. Ostatecznie pozwana uległa co do kwoty 757 525 zł. Należało pobrać od strony pozwanej 5% tej sumy, czyli 37 876,25 zł.

SSO Tomasz Tatarczyk SSA Elżbieta Karpeta SSA Lucyna Świdarska-Pilis